

Pilot referentieniveaus

De Kwaliteitsaanpak Basisonderwijs Amsterdam van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling voert sinds januari 2011 het *project referentieniveaus taal en rekenen* uit. Het doel van het project is om instrumenten te ontwikkelen die scholen helpen bij het werken met de referentieniveaus taal en rekenen. Belangrijk onderdeel van het project is een pilot op basisscholen in Amsterdam waarin de instrumenten op bruikbaarheid worden getoetst.

De wet referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen

Met ingang van augustus 2010 is de wet referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen van kracht. Hierin is vastgelegd wat basisschoolleerlingen aan het eind van groep 8 moeten beheersen op het gebied van taal en rekenen. In de praktijk betekent dat een verschuiving van een inspanningsverplichting van de school (welke stof wordt aangeboden) naar een opbrengstverplichting (wat moet een leerling kennen en kunnen eind groep 8). De wet referentieniveaus beperkt zich niet tot het primair onderwijs. Ook voor het voortgezet, middelbaar en hoger onderwijs zijn de vereiste taal- en rekenniveaus vastgesteld en verwerkt in examens. De wet bevordert hiermee doorlopende leerlijnen en een ononderbroken schoolloopbaan voor leerlingen.

De Amsterdamse pilot referentieniveaus

In de pilot koppelen we de inzichten van opbrengstgericht werken aan de inhoud van de referentieniveaus als middel om de leeropbrengsten van leerlingen te verhogen.

De pilot steunt op twee pijlers. Enerzijds het versterken van de Plan-Do-Check-Act cyclus van scholen: om ervoor te zorgen dat leerlingen de referentieniveaus eind groep 8 halen, is het van belang dat scholen doelen stellen en daar op sturen. Anderzijds stellen opbrengstgericht werken en een succesvolle invoering van de referentieniveaus eisen aan de vaardigheden van directeuren, intern begeleiders en leerkrachten: scholen moeten weten welke vaardigheden binnen het schoolteam nodig zijn en zich professionaliseren op die vaardigheden. In het volgende figuur is dit schematisch weergegeven.

Referentieniveaus taal en rekenen

Plan-Do-Check-Act

- Wat zijn onze doelen op leerling-, groep- en schoolniveau?
- Wat doen we om deze doelen te bereiken?
- Hoe monitoren we de voortgang?
- Hoe bespreken we de resultaten?
- Wat doen we met de uitkomsten?

Formats
tussendoelen

Competentiemanagement

- Hoe verdelen we de taken, rollen, verantwoordelijkheden?
- Welke vaardigheden hebben we nodig?
- Hoe meten we deze vaardigheden?
- Welke scholing hebben we nodig?
- Hoe spreken we elkaar aan?

Beroeps-
standaarden

Kijkwijzers

Opbrengstgericht werken

Welke instrumenten worden getoetst?

Samen met Amsterdamse scholen en schoolbesturen hebben we een aantal instrumenten ontwikkeld die het werken met referentieniveaus op scholen ondersteunen en koppelen aan verbetering van de onderwijskwaliteit. Concreet gaat het om:

- Amsterdamse beroepsstandaarden voor een directeur, intern begeleider en leerkracht;
- instrumenten (kijkwijzers) voor het observeren en beoordelen van het handelen van een directeur, intern begeleider en leerkracht;
- formats met tussendoelen voor de vier taal- en rekendomeinen van de referentieniveaus;
- een toetskalender voor het in beeld brengen van de resultaten ten aanzien van de referentieniveaus.

Deze instrumenten worden in de pilot getoetst. Ze zijn afgestemd op de eisen zoals geformuleerd in de wet referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen én gebaseerd op de meest recente landelijke kennis en inzichten.

Uitvoering van de pilot

In juni 2011 is de pilot van start gegaan. Iedere deelnemende school heeft een kernteam samengesteld bestaande uit de directeur, de intern begeleider en de taal- of rekencoördinator. Dit kernteam test samen met een externe trainer de bruikbaarheid van de instrumenten, werkt aan het versterken van het opbrengstgericht werken en het behalen van de referentieniveaus. De scholen richten zich hierbij op één van de vier taal- of rekendomeinen van de referentieniveaus (zie kader). De pilot eindigt in juli 2012.

Kwaliteitsaanpak Basisonderwijs Amsterdam

De pilot referentieniveaus sluit goed aan bij de opbrengstgerichte werkwijze van het programma Kwaliteitsaanpak Basisonderwijs Amsterdam. Meer dan de helft van de 208 Amsterdamse scholen neemt op dit moment deel aan één of meerdere onderdelen van de Kwaliteitsaanpak. De kennis en ervaring die het programma oplevert worden samen met de resultaten van de pilot referentieniveaus overdraagbaar gemaakt voor andere scholen en besturen in Nederland.

Domeinen van de referentieniveaus

Taal	Mondelinge taalvaardigheid, leesvaardigheid, schrijfvaardigheid, begrippenlijst en taalverzorging
Rekenen	Getallen, verbanden, verhoudingen, meten en meetkunde

Meer weten?

Wilt u meer weten over het project referentieniveaus, dan kunt u contact opnemen met het secretariaat van de Kwaliteitsaanpak Basisonderwijs Amsterdam:

T 020 - 251 8047

E kwaliteitsaanpakonderwijs@dmo.amsterdam.nl

I www.amsterdam.nl/kwaliteitsaanpakbasisonderwijs

Meer achtergrondinformatie over de referentieniveaus is beschikbaar op de website van het Ministerie van OCW www.taalenrekenen.nl.

